

Voeding kraamstalzeugen verdient extra aandacht

Tekst: Sam Millet (ILVO-DIER) en An Cools (UGent)

Beeld: Twan Wiermans

De overgang van dracht naar lactatie brengt heel wat veranderingen teweeg bij de zeug. Het spreekt voor zich dat dit een aangepaste voeding en voedingsmanagement vraagt.

Tijdens de dracht krijgen zeugen een vezelrijk voeder. Tijdens de lactatie wordt een nutriëntenrijk lactatievoeder gegeven. Dat bevat vaak minder vezel. Het verschil tussen beiden is aanzienlijk en kan mogelijk opgevangen worden door een werpvoeder. De samenstelling van dit werpvoeder kan variëren al naargelang het type zeug. Een voeder dat aanleunt bij het lactatievoeder zorgt voor een optimale melkproductie. Zeugen die gevoelig zijn aan uierontsteking en constipatie rond het werpen kunnen meer gebaat zijn bij een vezelrijk voeder.

Voor een vlot geboorteprocess wordt vaak de voederhoeveelheid rond het werpen wat afgebouwd. Het is niet duidelijk of dit wel nodig is. Het voeder volledig wegnemen lijkt zeker niet opportuun. Het is immers belangrijk om het verteringsstelsel gaande te houden.

Goede voederopname cruciaal

Om al haar biggen te voeden moet een zeug dagelijks een grote hoeveelheid melk produceren. Hiervoor heeft ze voedingsstoffen

nodig, die ze uit het voeder kan halen. Het is dan ook erg belangrijk dat de voederopname van de zeugen goed is.

Volgende punten spelen hierin een rol:

- **De wateropname:** zeugen die te weinig water opnemen zullen ook te weinig eten. Té lage waterconsumptie leidt tot meer sterfte bij de biggen. Het is best om de zeugen *ad libitum* water te geven met een voldoende debiet van de drinknippel (zie tabel 1).
- **De staltemperatuur:** als de temperatuur in de stal te hoog is, zal de voederopname dalen. Best is om de staltemperatuur niet te hoog te laten oplopen, maar dan wel te zorgen voor een hoge temperatuur t.h.v. de biggen-nesten, die afhangt van de leeftijd van de biggen (zie tabel 2).
- **Het voederschema:** een te snelle stijging van de voederopname kan ertoe leiden dat zeugen stoppen met eten. Best is te starten met ongeveer 2 kg de eerste dag en dit te laten stijgen met +/- 0,5 kg per dag. Hierbij is het belangrijk de eetlust van de individuele zeug goed op te volgen en de stijging van het voederschema individueel per zeug aan te passen.

Tabel 1: Waterbehoefte en debiet van de drinknippels

	Waterbehoefte (l/dier/dag)	Debiet (l/min)
Biggen		
- 5 kg LG	0,7	0,5
- 10 kg LG	1,0	0,5-0,8
- 20 kg LG	2,0	0,7-1,0
Vleesvarkens		
- 25-50 kg LG	3-4	
- 50-80 kg LG	5-8	1,0-1,5
- 80-100 kg LG	8-10	
Zeugen		
- niet drachtig/in begin van de dracht	8-12	1,5-2,2
- in gevorderd drachtstadium	10-15	
- in lactatie	15-1,5 l/big (ad libitum indien mogelijk)	2,0-4,0
Beren	10-15	1,5-2,2

Bron Brede W. (2006) Zakboek Varkens (Boehringer Ingelheim, uitgave 2010).

Tabel 2: Optimale omgevingstemperatuur voor jonge biggen

	Individueel	in groep
Pasgeboren giggen	34°C	31°C
Biggen van 4 weken oud		
met weinig voeder	29°C	27°C
met veel voeder	25°C	22°C
In de praktijk worden volgende temperaturen ter hoogte van de biggen aanbevolen:		
	eerste week	30-32°C
	twee week	28-30°C
	derde week	26-28°C
	vierde week	24-26°C

Bron: Presentatie Dirk Fremaut tijdens demodagen overtallige biggen.

- **De conditie van de zeug:** zeugen die te vet in de kraamstal komen, zullen na het werpen een lagere voederopname hebben.

Constipatie vermijden

Harde mest en constipatie worden vaak gezien in de kraamstal, vooral rond het werpen. Om dit te vermijden kunnen volgende punten in beschouwing worden genomen:

- **De wateropname:** ook om constipatie te

vermijden is het belangrijk dat de dieren een voldoende hoeveelheid water opnemen.

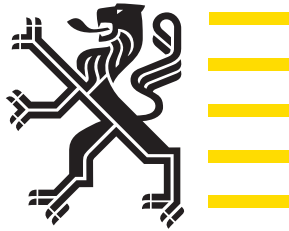
- **Het vezelgehalte in het voeder:** voeders met een hoog vezelgehalte bevorderen de darmtransit en verminderen de kans op constipatie.
- **De voederhoeveelheid:** bij dieren die niet eten valt de darmtransit stil. Het is dus goed toch steeds een minimum aan eten te voor-

zien. Er wordt aangeraden om steeds min. 1,5 kg voeder te geven.

- **Toevoegen van laxatieven:** laxatieven zoals magnesiumsulfaat (Engels zout) kunnen een hulp zijn op bedrijven waar constipatie een probleem is. De ervaring leert echter dat dit bij sommige zeugen leidt tot een verminderde voederopname als gevolg van de bittere smaak.

In oktober 2010 ging het ADLO-demoproject 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf' van start met als doel de risicofactoren van uitval van biggen in de kraamstal in kaart te brengen. Volgende instellingen werken mee aan dit project: DGZ, de faculteit Diergeneeskunde van UGent, KH Kempen, KU Leuven, Hogeschool Gent, PVL Bocholt en ILVO Dier.

Dit artikel is het derde in een reeks van vier waarin telkens een relevant thema aan bod komt. In deze tekst wordt de voeding van zeugen in de kraamstal besproken.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

Eurothane® AL, perfect geïsoleerd... een duurzame besparing

RECTICEL
insulation

- ⚠ bespaar geld en energie
- ⚠ vanaf 70 mm:
warmtegeleidingscoëfficiënt $\lambda_D = 0,025 \text{ W/mK}$
- ⚠ hoge isolatiewaarde
- ⚠ grote afmetingen: tot 14 m lengte

- ⚠ optimale lichtspreading
- ⚠ efficiënte montage door het lage gewicht
- ⚠ dampremmende werking
- ⚠ Keymark gecertificeerd

Recticel Insulation
Tramstraat 6 - 8560 WEVELGEM
Tel. +32 (0)56 43 89 43
Fax +32 (0)56 43 89 29
recticelinsulation@recticel.com
www.recticelinsulation.be

Contact: Rufin Delcroix
Tel. +32 (0)475 46 25 00
delcroix.rufin@recticel.com

**BEZOEK ONS IN
LIBRAMONT, STAND 24.07**

EUROTHANE® AL